

PREKYBOS IR MAITINIMO ĮMONIŲ MĖNESINIO STATISTINIO TYRIMO METODIKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Prekybos ir maitinimo įmonių mėnesinio statistinio tyrimo metodikoje (toliau – metodika) aprašoma Lietuvos statistikos departamente (toliau – departamentas) atliekamo prekybos ir maitinimo įmonių mėnesinio statistinio tyrimo (toliau – tyrimas) eiga ir metodai, statistinių duomenų surinkimo ir apdorojimo būdai, statistinių rodiklių skaičiavimo metodai, paaiškinamos naudojamos sąvokos, nurodoma, kur skelbiami statistinio tyrimo rezultatai, nurodomi tyrimą reglamentuojantys teisės aktai, naudojami klasifikatoriai ir kita informacija.

II. TIKSLAS

2. Tyrimo tikslas – rengti ir skelbti statistinę informaciją apie apyvartos be pridėtinės vertės mokesčio (PVM), dirbančių asmenų, dirbtų valandų skaičiaus bei algų ir atlyginimų trumpalaikius pokyčius; parengti statistinę informaciją pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus (EVRK 2 red.) 4 ženklų lygį ir gautus rezultatus pateikti vartotojams.

3. Statistinės informacijos vartotojai yra valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, tarptautinės organizacijos, žiniasklaida, mokslo ir verslo atstovai. Statistiniai duomenys teikiami Europos Sąjungos statistikos tarnybai (Eurostatui), naudojami nacionalinėms sąskaitoms sudaryti.

4. Tiriamasis laikotarpis – mėnuo.

III. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

5. Tyrime vartojamos sąvokos:

Algos ir atlyginimai – darbuotojui už darbą mokamas atlygis pinigais, prekėmis, paslaugomis ir (ar) lengvatomis, įskaitant darbuotojui privalomus mokėti pajamų mokestį, socialinio draudimo įmokas ir kt. Įskaičiuojamas darbo užmokestis, įvairios priemokos pinigais arba natūra: pašalpos, išeitinės išmokos, piniginės dovanos, premijos, kompensacijos, priedai. Neįskaičiuojamos darbdavio mokamos socialinio draudimo įmokos, lėšos, skirtos įrangai, darbo rūbams pirkti, įvairiems kursams, mokymams; komandiruotėms skirtos lėšos (kelionė, apgyvendinimas), pašalpos iš Valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų laikino nedarbingumo atveju (liga, nėštumo ir gimdymo atostogos ir atostogos vaikui prižiūrėti, kol jam sueis treji metai).

Apyvarta – ūkio subjekto pajamos, gautos per tam tikrą laikotarpį, pardavus prekes ir (arba) suteikus paslaugas (neįskaitant PVM). Neįskaičiuojamos pajamos, gautos iš ilgalaikio materialiojo turto pardavimo, finansinės ir investicinės veiklos, pagautė ir kitos.

Didmeninė prekyba – naujų arba naudotų prekių perpardavimas (be perdirbimo) mažmenininkams, pramoniniams, komerciniams ar profesionaliems vartotojams arba kitiems didmeninės prekybos prekiautojams, asmenims ar kompanijoms, veikiantiems kaip agentai arba brokeriai kam nors perkant prekes ar jas parduodant.

Dirbantys asmenys – pagal darbo sutartis (įskaitant sezonines darbo sutartis, visą ir ne visą darbo dieną arba savaitę) dirbantys darbuotojai, kuriems įmonė moka atlyginimą; nemokamai dirbantys savininkai, šeimos nariai; laikinai nedirbantys asmenys (kai suteiktos nėštumo ir gimdymo atostogos, atostogos vaikui prižiūrėti iki jam sueis treji metai, dėl ligos, atostogų, streiko). Neįskaičiuojami asmenys, atliekantys privalomąją karo tarnybą. Skaičiuojamas vidutinis ataskaitinį laikotarpį įmonėje dirbusių asmenų skaičius.

Dirbtos valandos – per ataskaitinį laikotarpį įmonės samdomųjų darbuotojų faktiškai dirbtos valandos. Įskaičiuojamos visos per darbo dieną dirbtos valandos, įskaitant viršvalandžius, darbą naktimis, poilsio ir švenčių dienomis; pasiruošimo darbui laikas, trumpos pertraukėlės; laikas, išbūtas darbo vietoje, bet nedirbtas (dėl techninių trikdžių), tačiau apmokėtas pagal teisės aktuose ar kolektyvinėje sutartyje nustatytą tvarką. Neįskaičiuojamos valandos, už kurias sumokėta, bet per kurias faktiškai nebuvo dirbta (liga, streikas, kasmetinės atostogos).

Įmonė – gaminantis prekes ir (arba) teikiantis paslaugas organizacinis juridinis vienetas, užsiimantis viena ar daugiau ekonominės veiklos rūšių vienoje ar keliose vietose ir turintis sprendimų priėmimo teisę.

Maitinimas ir gėrimų teikimas – veikla, kai paruošti ir vietoje tinkami vartoti valgiai ir gėrimai teikiami tradiciniuose, savitarnos restoranuose, nuolat veikiančiuose ar laikinuose kioskuose, su sėdimomis vietomis ar be jų, baruose, smuklėse, aludėse, kavinėse.

Mažmeninė prekyba – prekyba naujomis ir panaudotomis prekėmis, skirtomis asmeniškai vartoti ar naudoti namų ūkyje, perparduodant (pardavimas jų neperdirbant) parduotuvėse, universalinėse parduotuvėse, kioskuose, prekybos firmose, parduodančiose prekes pagal užsakymą paštu, per gatvės prekiautojus, prekių išnešiotojus, vartotojų kooperatyvus, prekybos agentus ir kt.; taip pat įeina mažmeninė prekybos aukcionų namų veikla; prekyba internetu.

IV. TEISINIS PAGRINDAS

6. Tyrimą reglamentuojantys teisės aktai:

6.1. 1998 m. gegužės 19 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1165/98 dėl trumpojo laikotarpio statistikos (OL 2004 m. specialusis leidimas, 13 skyrius, 20 tomas, p. 291).

6.2. 2009 m. balandžio 22 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 329/2009, iš dalies keičiantis Tarybos reglamento (EB) Nr. 1165/98 dėl trumpojo laikotarpio statistikos nuostatas dėl rodiklių sąrašų atnaujinimo, statistikos rengimo dažnumo ir rodikliams taikomų suskirstymo ir grupavimo lygių (OL 2009 L 103, p. 3–5).

V. TAIKOMI KLASIFIKATORIAI

7. Tyrime naudojamas Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius (EVRK 2 red.), patvirtintas Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu DĮ-226 „Dėl ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“ ir skelbiamas Oficialiosios statistikos portale osp.stat.gov.lt → [Klasifikatoriai](#).

VI. TIRIAMOJI VISUMA (POPULIACIJA), ELEMENTŲ APRĖPTIS, VERTINAMI PARAMETRAI

8. Tiriamoji visuma – visos veikiančios įmonės, kurių pagrindinė veikla yra prekyba arba maitinimas (EVRK 2 red. G sekcijos 45, 46, 47 skyriai ir I sekcijos 56 skyrius), nepriklausomai nuo įmonės rūšies ir nuosavybės formos. Tyrimas apima:

8.1. variklinių transporto priemonių ir motociklų didmeninės ir mažmeninės prekybos bei remonto įmonės;

8.2. didmeninės prekybos įmonės;

8.3. mažmeninės prekybos įmonės;

8.4. maitinimo ir gėrimų teikimo įmonės.

9. Tyrimo objektas – įmonė.

10. Tyrimo teritorinis lygmuo – šalis.

11. Vertinami parametrai:

11.1. apyvarta (be PVM) (mėnesinio periodiškumo);

11.2. dirbančių asmenų skaičius (ketvirtinio periodiškumo);

11.3. dirbtų valandų skaičius (ketvirtinio periodiškumo);

11.4. algos ir atlyginimai (ketvirtinio periodiškumo).

VII. TAIKOMI METODAI

12. Tyrimas atliekamas taikant imčių metodus. Ėmimo sąrašas formuojamas ir imties išrinkimo planas sudaromas remiantis Statistinio ūkio subjektų registro informacija apie įmonės ekonominės veiklos rūšį, dirbančių asmenų skaičių, metinę apyvartą, antrojo ketvirčio Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos (toliau – VSDFV) duomenimis apie darbuotojų skaičių ir PVM deklaracijų duomenimis apie deklaruotą pirmojo pusmečio apyvartą.

13. Sudarant imtį tiriamoji visuma suskaidoma į nesikertančias dalis (sluoksnius), atsižvelgiant į įmonių ekonominės veiklos rūšį 4 ženklų lygiu, dirbančių asmenų skaičių ir apyvartą. Pagal dirbančių asmenų skaičių įmonės skirstomos į 4 grupes: 1–9 dirbantys asmenys, 10–19, 20–49, 50 ir daugiau dirbančių asmenų. Tyrime dalyvauja visos įmonės, kuriose dirba 50 ir daugiau asmenų. Jeigu sluoksnyje yra 10 ar mažiau įmonių, jos taip pat visos dalyvauja tyrime. Taip pat apklausiamos visos didmeninės prekybos įmonės, kurių metinė apyvarta sudaro 0,05 procento ir daugiau visos didmeninės prekybos metinės apyvartos. Likusiuose sluoksniuose renkama paprastoji atsitiktinė imtis.

14. Imties dydis paskirstomas į sluoksnius naudojant Neimano optimalaus paskirstymo formulę:

$$n_h = n \frac{N_h s_h}{\sum_{h=1}^L N_h s_h}, \quad (1)$$

$$\text{čia: } s_h^2 = \frac{1}{N_h - 1} \sum_{k=1}^{N_h} (x_{hk} - \mu_{xh})^2, \quad \mu_{xh} = \frac{1}{N_h} \sum_{k=1}^{N_h} x_{hk},$$

$h = 1, \dots, L$ – sluoksnius;

n – imties dydis;

x_{hk} – dirbančių asmenų skaičius (arba apyvarta) sluoksniuose h k -oje įmonėje;

N_h – įmonių skaičius sluoksnyje h ;

s_h^2 – dirbančių asmenų skaičiaus (arba apyvartos) dispersija sluoksnyje h .

Pagal (1) formulę dviem būdais (remiantis įmonėse dirbančių asmenų skaičiumi ir įmonių apyvarta) apskaičiuojami optimalūs imties dydžiai sluoksniuose, galutinis imties dydžio paskirstymas į sluoksnius atliekamas ekspertiniu būdu.

VIII. STATISTINIŲ DUOMENŲ SURINKIMAS IR APDOROJIMAS

15. Statistinių duomenų šaltiniai:

15.1 Mėnesinis tyrimas (statistiniai rodikliai – apyvarta (be PVM), dirbtų valandų skaičius). Statistiniai duomenys renkami naudojant mėnesinę prekybos ir maitinimo įmonių statistinę ataskaitą PR-01 (toliau – statistinė ataskaita), kurios forma tvirtinama departamento generalinio direktoriaus įsakymu ir skelbiama interneto svetainėje estatistika.stat.gov.lt → Statistinių ataskaitų formos. Statistiniams duomenims surinkti naudojamos popierinės ir *ABBY eFormFiller* programine įranga parengtos statistinių ataskaitų formos. Naudojantis Elektroninio statistinių verslo duomenų parengimo ir perdavimo sistemos *e. Statistika* galimybėmis, vartotojai statistines ataskaitas gali pildyti ir teikti tiesiogiai internetu. Statistinių duomenų pateikimo būdą įmonės gali pasirinkti pačios.

15.2 VSDFV duomenys (statistiniai rodikliai – dirbančių asmenų skaičius, algos ir atlyginimai).

16. Į imtį patekusios įmonės, ataskaitiniam mėnesiui pasibaigus, užpildytas statistines ataskaitas teikia atitinkamam departamento teritoriniam duomenų parengimo skyriui (toliau – DPS).

17. Patikrinti statistiniai duomenys įvedami į tyrimo duomenų bazę. Pildant elektroninę statistinės ataskaitos formą, DPS specialistų patikrinti statistiniai duomenys internetu tiesiogiai įtraukiami į tyrimo duomenų bazę.

18. Statistinių duomenų įvedimo kontrolė vykdoma ORACLE įvedimo programa, kuri įvedant duomenis atlieka klaidų paiešką. Numatyta aritmetinė ir loginė statistinių duomenų kontrolė. Yra galimybė palyginti duomenis su ankstesnių laikotarpių statistiniais duomenimis.

19. DPS darbuotojai yra atsakingi už statistinių ataskaitų surinkimą, pirminę loginę kontrolę bei pirminių duomenų redagavimą. Rastos klaidos taisomos teiraujantis respondentų. Taip pat aiškinamasi, kokios yra statistinių duomenų nepateikimo priežastys, skambinama įmonėms ir prireikus, vadovaujantis Priemonių statistinių duomenų nepateikusiems respondentams taikymo Lietuvos statistikos departamente tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus 2012 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. DĮ-254 „Dėl Priemonių statistinių duomenų nepateikusiems respondentams taikymo Lietuvos statistikos departamente tvarkos aprašo patvirtinimo“, imamasi kitų apraše numatytų priemonių. Statistinių duomenų nepateikimo priežastys pažymimos duomenų bazėje. Yra galimybė įvesti pastabas apie įmonės veiklos, būklės pokyčius ar veiklos specifiką, fiksuojamas statistinių duomenų redagavimų skaičius.

20. Statistinių duomenų kokybei užtikrinti tyrimo vykdytojai departamente atlieka pirminių statistinių duomenų analizę, duomenų redagavimą ir duomenų tinkamumo patvirtinimą. Naudojant *MS Excel* bei ORACLE programinę įrangą, rengiami ir tikrinami klaidų protokolai, įvestų statistinių duomenų išsamumas ir patikimumas. Iškilus klausimams, kreipiamasi į respondentus, atliekamas statistinių duomenų koregavimas. Išanalizuoti statistiniai duomenys perduodami įverčiams skaičiuoti.

21. Duomenys apie dirbančių asmenų skaičių bei algas ir atlyginimus gaunami iš VSDFV duomenų bazės. Tyrimą vykdytys specialistai atlieka gautų duomenų analizę. Išanalizuoti į imtį patekusių įmonių duomenys perduodami įverčiams skaičiuoti.

22. Remiantis imties planu, ieškomos tyrimo kintamojo y išsiskiriančios reikšmės: jei y_1, \dots, y_n yra kintamojo y kurios nors ekonominės veiklos n stebėjimų, o w_1, \dots, w_n yra atitinkamų elementų imties plano svoriai, tai apibrėžus naują kintamąjį $z = wy$ su reikšmėmis $z_k = w_k y_k$, $k = 1, \dots, n$, tikrintinomis laikomos tos kintamojo y reikšmės, kurioms $z > q_z(3/4) + a(q_z(3/4) - q_z(1/4))$, čia $q_z(1/4)$, $q_z(3/4)$ yra kintamojo z pirmasis ir trečiasis empiriniai kvartilai, $a = 3$.

IX. STATISTINIŲ DUOMENŲ KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS

23. Neužpildžiusių statistinės ataskaitos įmonių duomenims įrašyti naudojami šių įmonių ankstesnių laikotarpių statistiniai ir administracinių šaltinių (VSDFV) duomenys.

24. Prieš pateikiant tyrimo rezultatus vartotojams, atliekama statistinių duomenų kokybės analizė. Tiriamojo laikotarpio statistinių rodiklių įverčiai lyginami su praėjusių laikotarpių rezultatais (pagal ekonominės veiklos rūšis). Jei gauti rezultatai pastebimai skiriasi nuo praėjusių tyrimų rezultatų, aiškinamasi, kokios šių skirtumų priežastys arba rezultatams įtakos turinčių statistinių duomenų išskirčių ieškoma metodikos 22 punkte aprašytu būdu, imant $a = 1$. Išsiaiškinti neatitikimų atvejai analizuojami, prireikus teiraujamosi respondentų ir koreguojami mikroduomenys.

X. STATISTINIŲ RODIKLIŲ (ĮVERČIŲ) IR JŲ PAKLAIDŲ SKAIČIAVIMO FORMULĖS IR KITI TEORINIAI PAAIŠKINIMAI

25. Turint papildomos informacijos apie populiacijos elementus (Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos duomenys apie įmonių apyvartą), taikomas santykinis įvertinys. Kitu atveju taikomas Horvitzo-Thompsono įvertinys.

26. Jei nagrinėjama tyrimo kintamojo y reikšmių suma t_{yD} populiacijos srityje D (kokoje nors ekonominėje veikloje ar jos dalyje), sutampančioje su tam tikrų sluoksnių junginiu, tai papildomo kintamojo x reikšmės yra žinomos visiems populiacijos srities D elementams. Jei y_{hk} , $k=1, \dots, N_h$, $h=1, \dots, L$ yra įmonės k sluoksnyje, h kintamojo y reikšmė ir sritis D yra šių L sluoksnių junginys, tai sumą srityje D galima išreikšti

$$t_{yD} = \sum_{h=1}^L \sum_{k=1}^{N_h} y_{hk}. \quad (2)$$

Papildomo kintamojo suma srityje D apibrėžiama analogiškai.

Parametro t_{yD} įverčiu srityje D imamas

$$\hat{t}_{yDsan} = \frac{\hat{t}_{yD}}{\hat{t}_{xD}} t_{xD}, \quad (3)$$

čia: $\hat{t}_{yD} = \sum_{h=1}^L \frac{N_h}{n_h} \sum_{k \in i_h} y_{hk}$, $\hat{t}_{xD} = \sum_{h=1}^L \frac{N_h}{n_h} \sum_{k \in i_h} x_{hk}$, i_h yra imties elementų aibė sluoksnyje h .

Parametro t_{yD} įverčio \hat{t}_{yD} dispersijos įverčiu srityje D imama

$$\hat{D}(\hat{t}_{yDsan}) = \sum_{h=1}^L \frac{N_h^2}{n_h} \left(1 - \frac{n_h}{N_h}\right) \left(\hat{s}_{yh}^2 + \hat{r}_D \hat{s}_{xh}^2 - 2\hat{r}_D \hat{s}_{yhx}\right), \quad (4)$$

čia: $\hat{r}_D = \frac{\hat{t}_{yD}}{\hat{t}_{xD}}$, $\hat{\mu}_{yh} = \frac{1}{n_h} \sum_{k \in i_h} y_{hk}$, $\hat{\mu}_{xh} = \frac{1}{n_h} \sum_{k \in i_h} x_{hk}$;

$$\hat{s}_{yh}^2 = \frac{1}{n_h - 1} \sum_{k \in i_h} (y_{hk} - \hat{\mu}_{yh})^2, \quad \hat{s}_{xh}^2 = \frac{1}{n_h - 1} \sum_{k \in i_h} (x_{hk} - \hat{\mu}_{xh})^2;$$

$$\hat{s}_{yhx} = \frac{1}{n_h - 1} \sum_{k \in i_h} (y_{hk} - \hat{\mu}_{yh})(x_{hk} - \hat{\mu}_{xh}).$$

27. Nežinant papildomo kintamojo x reikšmių populiacijos srities D elementams, parametro t_{yD} įverčiu srityje D imamas

$$\hat{t}_{yD} = \sum_{h=1}^L \frac{N_h}{n_h} \sum_{k \in i_h} y_{hk}. \quad (5)$$

Parametro t_{yD} įverčio \hat{t}_{yD} dispersijos įverčiu srityje D imama

$$\hat{D}\hat{t}_{yD} = \sum_{h=1}^L N_h^2 \left(1 - \frac{n_h}{N_h}\right) \frac{\hat{s}_{yh}^2}{n_h}. \quad (6)$$

28. Įverčio tikslumo matu imama jo santykinė standartinė paklaida. Parametro t_{yD} įverčio paklaida matuojama įverčio santykinės standartinės paklaidos įverčiu (reiškiamu procentais):

$$\hat{c}v(\hat{t}_{yDsan}) = \frac{\sqrt{\hat{D}\hat{t}_{yDsan}}}{\hat{t}_{yDsan}} \times 100\%, \text{ kai } \hat{t}_{yDsan} \neq 0, \quad (7)$$

arba

$$\hat{c}v(\hat{t}_{yD}) = \frac{\sqrt{\hat{D}\hat{t}_{yD}}}{\hat{t}_{yD}} \times 100\%, \text{ kai } \hat{t}_{yD} \neq 0. \quad (8)$$

Ekonominės veiklos rūšių grupėse 2 ženklų lygiu apyvartos statistinio rodiklio įverčio santykinė standartinė paklaida neturėtų viršyti 3 procentų ribos.

XI. NAUDOJAMOS KOMPIUTERIŲ PROGRAMOS

29. Pirminiai statistiniai duomenys įvedami ir pirminė kontrolė atliekama naudojant ORACLE programinę įrangą.

30. Tolesnė statistinių duomenų kontrolė, analizė, skaičiavimai atliekami naudojant skaičiuoklę *MS Excel* ir *SAS* statistinio paketo makroprogramą *CLAN*.

31. Sezono ir darbo dienų skaičiaus įtakai pašalinti naudojama programa *Demetra+*, duomenų subalansavimui – programa *Ecotrim*.

32. Formuojant ir koduojant statistinius duomenis naudojamos *GESMES/TS*, o perduodant Eurostatui – *eDAMIS Web Application (eWA)* priemonės.

XII. KITI SPECIFINIAI ASPEKTAI

33. Apyvartos indeksai skaičiuojami ataskaitinio mėnesio apyvartą lyginant su bazinių metų vidutine mėnesio apyvarta. Remiantis Eurostato reikalavimais, baziniai metai turi būti keičiami kas penkerius metus. Rekomenduojama, kad bazinių metų paskutinis skaitmuo būtų „0“ arba „5“.

34. Atliekamas apyvartos indeksų to meto kainomis skaičiavimas. Ataskaitinio mėnesio (t) turimos veiklos rūšies (k) apyvartos indeksai $I_k(t)$ skaičiuojami lyginant visų stebėjimo vienetų (h) apyvartą to meto kainomis $T_h(t)$:

- su bazinių metų (0) vidutine mėnesio apyvarta:

$$I_k(t,0) = \frac{\sum_{h \in k} T_h(t)}{\sum_{h \in k} T_h(0)} \times 100, \quad (9)$$

čia $T_h(0)$ – bazinių metų vidutinė mėnesio apyvarta to meto kainomis;

- su ankstesniu laikotarpiu:

$$I_k(t, t-1) = \frac{\sum_{h \in k} T_h(t)}{\sum_{h \in k} T_h(t-1)} \times 100, \quad (10)$$

čia $T_h(t-1)$ – ankstesnio mėnesio apyvarta to meto kainomis;

- su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu:

$$I_h(t, t-12) = \frac{\sum_{h \in k} T_h(t)}{\sum_{h \in k} T_h(t-12)} \times 100, \quad (11)$$

čia $T_h(t-12)$ – praėjusių metų atitinkamo mėnesio apyvarta to meto kainomis.

35. Skaičiuojant apyvartos indeksą palyginamosiomis kainomis $I_k^p(t)$ yra naudojamas vartojimo prekių kainų indeksas.

$$I_k^p(t) = \frac{I_k(t)}{V_k(t)}, \quad (12)$$

čia:

$I_k(t)$ – ataskaitinio mėnesio apyvartos indeksas to meto kainomis;

$V_k(t)$ – prekybos ir maitinimo veiklos (k) atitinkamo laikotarpio (t) vartojimo prekių kainų indeksas.

36. Dirbančių asmenų skaičiaus indeksai skaičiuojami ataskaitiniais metais dirbusių asmenų skaičių lyginant su vidutiniu ketvirtiniu baziniais metais dirbusių asmenų skaičiumi:

$$I(t,0) = \frac{DSK(t)}{DSK(0)}, \quad (13)$$

čia:

$I(t,0)$ – dirbančių asmenų skaičiaus indeksas;

$DSK(t)$ – ataskaitiniu laikotarpiu dirbusių asmenų skaičius;

$DSK(0)$ – vidutinis baziniais metais dirbusių asmenų skaičius.

37. Dirbtų valandų skaičiaus bei algų ir atlyginimų indeksai skaičiuojami analogiškai.

38. Prekybos įmonių rodikliams daro įtaką sezoniniai pokyčiai, darbo ir šventinių dienų skaičius. Atliekant šių veiksmų įtakos eliminavimą, naudojama programa *Demetra+*, taikomas *TRAMO/SEATS* metodas. Duomenims subalansuoti naudojama *Ecotrim* programa. Eliminavimo modelis yra revizuojamas kartą per metus, metams pasibaigus. Laiko eilutėms taikomas netiesioginis sezoniskumo eliminavimo būdas, kai sumuojamos laiko eilutės, kurioms sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaka jau yra eliminuota.

XIII. VARTOTOJAMS PATEIKIAMĖ REZULTATAI

39. Mėnesinio tyrimo statistinių duomenų pagrindu parengta statistinė informacija skelbiama pagal departamento generalinio direktoriaus įsakymu patvirtintą [Informacijos skelbimo kalendorių](#):

39.1 mėnesiniuose pranešimuose spaudai;

- 39.2 mėnesiniame leidinyje „[Lietuvos ekonominė ir socialinė raida](#)“;
- 39.3 metiniame leidinyje „[Mažmeninė ir didmeninė prekyba](#)“;
- 39.4 metiniame leidinyje „[Lietuva skaičiais](#)“;
- 39.5 Oficialiosios statistikos portale osp.stat.gov.lt → [Rodiklių duomenų bazėje](#);
- 39.6 [Eurostato duomenų bazėje](#).
- 40. Statistinė informacija teikiama pagal individualias vartotojų užklausas.
- 41. Tyrimo statistinių duomenų laiko eilutė palyginama nuo 1997 m.

XIV. NAUDOTOS LITERATŪROS SĄRAŠAS

- 42. Krapavickaitė, D., Plikusas, A., 2005: *Imčių teorijos pagrindai*, Vilnius: Technika.
- 43. *Methodology of short-term business statistics. Interpretation and guidelines*, Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2006.

XV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 44. Pasikeitus šioje metodikoje nurodytiems teisės aktams, taikomos galiojančios šių teisės aktų redakcijų nuostatos.

Parengė

Laimutė Rimkienė
Aušra Skorniakova
2014-07-04